

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Svar på motion från Siv Sahlström (C) med flera om att införa en bättre budgethantering

Ärendet

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 februari 2024 (§ 35) väckte Siv Sahlström (C) med flera en motion om ”att införa en bättre budgethantering så att de förtroendevalda beslutsförfattarna i kommunfullmäktige och nämnderna ges möjlighet att sätta sig in i verksamheten, och därmed får möjlighet att styra den på det sätt som krävs, för att kunna fullgöra det uppdrag som våra uppdragsgivare, Danderydsborna, gett oss”.

Kommunledningskontoret gör bedömningen att budgetprocessen som helhet är väl fungerande. Däremot kan det alltid ske en förbättring av budgetprocessens enskilda detaljer.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

I ärenden om beredning av motioner lämnas förslag till beslut av kommunstyrelsens ordförande.

Bakgrund

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 februari 2024 (§ 35) väckte Siv Sahlström (C) med flera en motion om ”att införa en bättre budgethantering så att de förtroendevalda beslutsförfattarna i kommunfullmäktige och nämnderna ges möjlighet att sätta sig in i verksamheten, och därmed får möjlighet att styra den på det sätt som krävs, för att kunna fullgöra det uppdrag som våra uppdragsgivare, Danderydsborna, gett oss”.

Motionen framför att budgethanteringen har förändrats mycket genom åren och att budgethandlingarna succesivt har minskat i *omfattning och detaljnivå*, vilket medfört att de förtroendevalda beslutsförfattarna i kommunfullmäktige och nämnderna fått sämre möjlighet att sätta sig in i och styra verksamheten. Vidare framför motionen att budgethanteringen ska koncentreras i *tidsomfattning* för att öka respekten för, och tillförlitligheten till budgetarbetet.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Kommunledningskontorets utredning

Utredningen tar sikte på två delar som motionen framför, *budgetprocessen (tidsomfattning)* och *budgetens detaljnivå*.

Budgetprocessen (tidsomfattning)

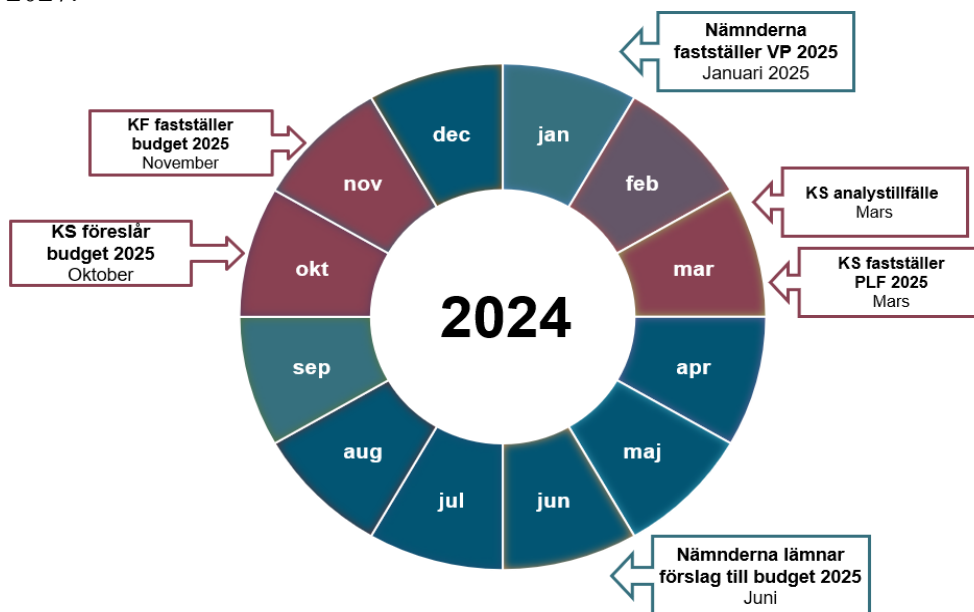
Enligt kommunallagen (2017:725) 11 kap 8 § ska förslag till budget upprättas av styrelsen före oktober månads utgång. Enligt 11 kap 9 § ska styrelsen bestämma när övriga nämnder senast ska lämna in sina särskilda budgetförslag till styrelsen. Av 10 kap 10 § följer att budgeten ska fastställas av fullmäktige före november månads utgång.

Kommunens riktlinjer för ekonomistyrning (ekonomistyrningsreglerna), som är antagna av kommunfullmäktige, tar sin utgångspunkt från kommunallagen och sätter ramarna för kommunens budgetarbete. Ekonomistyrningsreglerna anger följande:

- April månad senast beslutar kommunstyrelsen om planeringsförutsättningar och direktiv till nämnderna inför budget för nästa kalenderår och plan för minst ytterligare två år.
- Juni månad senast ska nämnderna lämna förslag på nämndmål, investeringar och budget för nästa kalenderår och plan för minst ytterligare två år.
- Oktober månad senast bereder kommunstyrelsen budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år.
- November månad senast fastställer kommunfullmäktige kommunens budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år.
- Januari månad senast ska nämnderna fastställa nämndens verksamhetsplan för året.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Diagrammet nedan visar arbetsprocessen för budget 2025 och plan 2026–2027.

Motionen framför att för att kunna påbörja budgetarbetet så behövs bokslut från tidigare år och halvårsrapporten, eller åtminstone första kvartalsrapporten. Vilket det gör enligt nuvarande budgetprocess.

Vad det gäller nämndernas budgetprocess så fastställer nämnderna sina årsredovisningar senast mars och kan använda dessa när de arbetar med kommande års budget. De har även möjlighet att använda de budgetuppföljningar per februari och mars som beslutas i nämnderna. Vidare kan även nämnderna ha ett analystillfälle innan nämnden lämnar sitt förslag till budget.

Vad det gäller den kommunövergripande budgetprocessen så beslutar kommunstyrelsen om årsredovisningen i april. Kommunfullmäktige har de senaste åren fastställt den kommunövergripande årsredovisningen i början på maj. Kommunstyrelsen har möjlighet att utgå från årsredovisningen i arbetet med kommande års budget och även de budgetuppföljningar som görs per februari och mars. Kommunstyrelsen har även ett analystillfälle samt både boksluts- och budgetgenomgång med verksamheten, innan budgeten beslutas i oktober.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Budgetens detaljnivå

Motionen framför att detaljnivån inte är tillräcklig för att förtroendevalda ska kunna sätta sig in i budgeten. Motionen säger att omfattningen av budgethandlingarna har minskat, från att ha omfattat en stor A4 pärm, omfattar budgeten nu 36 sidor. Vidare skriver motionären att nämnderna gjorde en förkortad version av sitt budgetförslag och en annan som var mer på detaljnivå.

Nu gällande riktlinjer för ekonomistyrning som beslutades av kommunfullmäktige 7 oktober 2022 (§ 132) anger exempelvis att i budgetunderlaget ska nettobudget (driftanslag) både för nämnden som helhet och för respektive verksamhetsområde framgå. Vidare ska förändringen mellan budget för nästa kalenderår mot budget för nuvarande kalenderår framgå samt en beskrivning av de större kostnadsposterna under respektive verksamhetsområde. Underlaget ska även innehålla en omvärldsbevakning tillsammans med en analys av olika nyckeltal.

Kommunfullmäktige fastställer nämndmål, nettobudget och investeringsanslag för respektive nämnd. Nämnderna fastställer sedan nämndens verksamhetsplan för kalenderåret. Nämnden fastställer nämndmålets nyckeltal och dess målvärde (årets resultat) samt nettobudgeten för respektive verksamhetsområde.

Kommunledningskontoret tar fram mallar och anvisningar som respektive nämnd erhåller i budgetprocessen. Nämndernas budgetar utgör del av kommunstyrelsens ordförandes budget och är minimum krav på vilken nivå nämnderna ska presentera för att kommunstyrelsens ordförandes budget ska kunna sammanställas. Nämnderna kan välja att ta fram en mer detaljerad budget för beslut i nämnd.

Kommunledningskontorets yttrande

Utöver den budgetprocess som anges i ekonomistyrningsreglerna träffas politiker och tjänstepersoner bland annat på kommunens analysdag, boksluts- och budgetgenomgång. Att politiker och tjänstepersoner träffas ges möjlighet till dialog, utbildning och kunskapsutbyte.

När kommunen genomförde kommunkompassen under 2024 visade resultatet att kommunen är starkast jämfört med medel på området styrning och kontroll. När SKR gjorde sin presentation fick kommunen en guldstjärna inom detta område.

Sammantaget gör kommunledningskontoret bedömningen att budgetprocessen som helhet är väl fungerande. Däremot kan det alltid ske en förbättring av budgetprocessens enskilda detaljer. Exempelvis om kommunstyrelsen önskar att upplägget för boksluts- och budgetgenomgångarna sker på ett annat sätt.

Ett annat exempel är att i de fall nämnden efterfrågar utökad uppföljning (detaljer) av ordinarie verksamhet kan det rapporteras i form av bilaga eller

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

eget avsnitt i exempelvis delårsrapport, årsredovisning eller budget.
Nämnden kan även besluta om att ha ett analystillfälle eller likande.

Konsekvenser för barn och unga

Ärendet bedöms inte innebära några konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Svar på motion från Siv Sahlström (C) med flera om att införa en bättre budgethantering
2. Ordförandeförslag, Motionen från Siv Sahlström (C) m fl om att införa en bättre budgethantering
3. Motionen från Siv Sahlström (C) m fl om att införa en bättre budgethantering